

2018

Kalendarz ekologiczny

www.raciborz.pl

Recykling i odzysk

Poniższe zachowania proekologiczne ograniczają powstawanie odpadów. Brak odpadów to brak kosztów i czyste środowisko. Sam wybierz – żyj odpowiedzialnie!

- ✓ Stosuj akumulatory wielokrotnego ładowania zamiast baterii jednorazowych.
- ✓ Woreczek foliowy lub papier śniadaniowy zastąp szklanym lub plastikowym pojemnikiem – pozwalają one dłużej zachować świeżość produktów i mogą być wielokrotnie używane.
- ✓ Na zakupy chodź z własną torbą wielokrotnego użytku – unikniesz używania jednorazówek, które szybko stają się odpadem.
- ✓ Kupuj rzeczy dobre jakościowo, wprawdzie wydasz jednorazowo więcej, ale długotrwałość produktu sprawi, że nowy nie będzie długo potrzebny, więc w rezultacie zaoszczędzisz i ograniczysz powstawanie odpadów.
- ✓ Kupuj produkty w opakowaniach zwrotnych lub nadających się do recyklingu.
- ✓ Kupuj produkty pakowane w większej ilości w jednym opakowaniu – zaoszczędzisz i zredukujesz ilość opakowań.
- ✓ Nie kupuj produktów, które nie wypełniają całego opakowania oraz unikaj kupowania produktów w podwójnych opakowaniach – wytwarzasz wówczas więcej odpadu.
- ✓ Używaj papieru wyprodukowanego z makulatury, drukuj dwustronnie.
- ✓ Używaj długopisów z wkładami wymiennymi.
- ✓ Używaj termometrów elektronicznych lub polimerowych dostępnych w aptekach zamiast termometrów rtęciowych.
- ✓ Niepotrzebne Ci rzeczy nie muszą trafić na śmietnik – możesz oddać je rodzinie, znajomym lub potrzebującym – przyczynisz się do ponownego ich użycia i nie staną się odpadem.
- ✓ Szukając książek i podręczników odwiedzaj biblioteki i księgarnie oferujące używane egzemplarze.

PSZOK – punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych

PSZOK mieści się na terenie bazy Przedsiębiorstwa Komunalnego przy ul. Kaspra Adamczyka 10 w Raciborzu – Płoni, tel. 32 415-34-24

Punkt jest profesjonalnie przygotowanym miejscem przeznaczonym do odbioru i magazynowania odpadów komunalnych wysegregowanych przez mieszkańców Raciborza. Jeśli nie masz pewności, co zrobić z powstałym odpadem, a jest on problematyczny i intuicyjnie czujesz, że nie powinien trafić do odpadów zmieszanych ze względu na potencjalnie niebezpieczne zawartości takie jak oleje, smary, farby, lakiery, detergenty, chemikalia czy inne substancje niebezpieczne dostarcz je do PSZOK. Zebrane w punkcie odpady zostaną zagospodarowane we właściwy sposób i nie będą stanowić zagrożenia dla środowiska.

Godziny otwarcia PSZOK: od poniedziałku do piątku 9⁰⁰–17⁰⁰, sobota 9⁰⁰–13⁰⁰

Nie marnuję – kompostuję

Kosząc trawę, pielęgnując zieleni bądź uprzątnąjąc liście ze swojej posesji stajesz się wytwórcą odpadów ulegających biodegradacji. To wspaniały materiał do samodzielnej produkcji kompostu, który możesz wykorzystać do użyznienia gleby w swoim ogrodzie. Jeśli jednak nie masz kompostownika na posesji w żadnym wypadku nie mieszaj tych odpadów z innymi!

Miasto Racibórz prowadzi system zbiórki odpadów zielonych, co przekłada się na zakaz spalania odpadów zielonych na wolnym powietrzu. Odpady te (również części roślin porażone chorobami, grzybami, bakteriami, wirusami lub szkodnikami – nie nadające się do kompostowników przydomowych) należy gromadzić w specjalnych brązowych pojemnikach na bioodpady i przekazywać w okresie od kwietnia do listopada podmiotowi odbierającemu odpady zgodnie z harmonogramem lub dostarczyć we własnym zakresie do kompostowni (ul. Rybnickiej 125 – wjazd przed restauracją „Dworek” – tel. 32 418-40-74, czynna od pn.–pt. w godz. od 7⁰⁰–15⁰⁰, sob.: 7⁰⁰–13⁰⁰). W okresie od maja do października jeden raz w tygodniu, tj. w każdą środę (za wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy) Kompostownia będzie czynna do godziny 19⁰⁰. Podczas środowego popołudniowego dyżuru w godzinach od 15⁰⁰–19⁰⁰ realizowana będzie wyłącznie obsługa osób fizycznych indywidualnie dostarczających odpady roślinne na kompostownię. W tym czasie nie będzie prowadzona sprzedaż środka poprawiającego własności gleby „RAKOR”, ani też nie będzie realizowana obsługa firm i klientów instytucjonalnych dostarczających odpady roślinne. Jednorazowa dostawa nie powinna przekroczyć 100 kg. W zamian otrzymasz talony na gotowy certyfikowany kompost RAKOR powstający w kompostowni.

Przeterminowane leki i termometry rtęciowe oddaj do apteki

W składzie leków znajduje się szereg związków chemicznych, które po terminie przydatności stanowią potencjalne zagrożenie dla zdrowia. Związki zawarte w lekach są bardzo trwałe i przedostanie się ich do środowiska naturalnego może spowodować jego skażenie na dziesięciolecia. Nigdy nie wyrzucaj leków do toalety ani do kosza! Przedostanie się substancji do wody może zaowocować uodpornieniem się wirusów i bakterii na nie. Wtedy w lecznictwie potrzebne będą nowe leki! Natomiast w przypadku rtęci, jej rozproszenie i długotrwałe narażenie organizmu na działanie tej substancji powoduje poważne schorzenia śmiertelne. Rozbicie termometru rtęciowego to tylko chwila nieuwagi! Ze względu na zagrożenie wynikające z niewłaściwego użytkowania termometrów rtęciowych oraz możliwości przedostania się drobinek rtęci do otoczenia zostały one wycofane z użytkowania. Miasto Racibórz dla swoich mieszkańców prowadzi zorganizowany system zbiórki przeterminowanych leków w 20 aptekach oraz termometrów w 6 z nich:

✓ „Pod Różami” ul. Książęca 12, „Centrum” ul. Wojska Polskiego 15	✓ „Kolejowa” ul. Kolejowa 20
✓ „Pod Różami” ul. Ogrodowa 40	✓ „Victoria” ul. Mickiewicza 19b/11
✓ „Św. Mikołaja” ul. Londzina 36	✓ „Pod Różami” ul. Opawska 124a
✓ „Pod Różami – śródmiejska” ul. Długa 21	✓ „Pod Różami” ul. Opawska 7
✓ „Pod Różami” ul. Opawska 33	✓ „Pod Różami” ul. Mickiewicza 5
✓ „Dr. Max” ul. Opawska 45	✓ „Pod Różami” ul. Rynek 12
✓ „Przy Rondzie” ul. Opawska 89	✓ „Pod Różami” ul. Gliwicka 21b
✓ „Zdrowit” ul. Katowicka 4	✓ „ABC Auchan” ul. Rybnicka 97
✓ „ABC-Ocicka” ul. Ocicka 51A	✓ „Zdrowit” ul. Nowa 3-5
	✓ Apteka „Św. Kosmy i Damiana” ul. Gamowska 3

Zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierają liczne substancje toksyczne, które po przedostaniu się do środowiska naturalnego powodują jego skażenie. Znaczną część materiałów, z których wykonane są elektrośmieci można odzyskać i ponownie wykorzystać. Podczas procesu przetwarzania zawarte w urządzeniach substancje niebezpieczne zostają odseparowane i są kierowane do unieszkodliwiania. Dlatego tak ważne jest, aby odpady ZSEE trafiły do właściwego zagospodarowania i nie były demontowane w miejscach nieprzeznaczonych do tego celu. Co zrobić ze zużyтым sprzętem:

- ✓ Przekazać podmiotowi odbierającemu odpady komunalne zgodnie z harmonogramem.
- ✓ Kupując nowy sprzęt stary tego samego typu można oddać bezpłatnie w sklepie lub u sprzedającego (również realizując zakup przez Internet). Gwarancją braku dodatkowych opłat jest dostarczenie ZSEE do punktu sprzedaży.
- ✓ W Raciborzu organizowane są dwa razy w roku zbiórki, w maju i wrześniu w ramach akcji Sprzątania Świata. W zamian za dostarczony sprzęt otrzymasz upominek.
- ✓ Mieszanie elektrośmieci z innymi odpadami jest całkowicie zabronione!

Zużyte baterie i akumulatory oddaj do punktu zbiórki, sklepu lub szkoły

Odpady te stanowią szczególne zagrożenie dla środowiska oraz wszystkich organizmów żywych ze względu na zawartość ołowiu, kadmu, niklu, litu czy rtęci. Na przykład jedna bateria guzikowa do zegarka może skazić od 5-50 tysięcy litrów wody, a jedna bateria typu „paluszek” na trwałe zanieczyszcza 1 m³ gleby. Nigdy nie wyrzucaj zużytych baterii i akumulatorów do kosza! Co zrobić z bateriami:

- ✓ Jeśli masz swoje dzieci lub znasz dzieci w wieku przedszkolnym lub szkolnym pomóż im w zbiórce baterii w ramach konkursu międzyszkolnego „Chomikuj baterie” organizowanego przez Prezydenta Miasta Racibórz. Promuj z nami ideę zachowań proekologicznych wśród młodego pokolenia.
- ✓ W każdym większym punkcie handlowym, który w swej ofercie sprzedaży posiada baterie rozejrzyj się za pojemnikiem na zbiórkę starych. Jeśli nie ma go w zasięgu wzroku spytaj w punkcie informacji o możliwość oddania tego odpadu niebezpiecznego – ich odbiór to ustawowy obowiązek sprzedawcy. Stary akumulator masz obowiązek oddać w punkcie zakupu nowego.
- ✓ Ogólnodostępne pojemniki do zbiórki baterii i akumulatorów przenośnych znajdują się w różnych instytucjach np. w Urzędzie Miasta Racibórz, Starostwie Powiatowym.

Ponadto na stronie internetowej www.bipraciborz.pl w zakładce „Zużyty sprzęt elektroniczny” znajduje się lista podmiotów zbierających na terenie gminy zużyty sprzęt oraz baterie pochodzące z gospodarstw domowych.

Azbest – realne zagrożenie dla ciebie i twojej rodziny!

Szkodliwość użytkowanych materiałów azbestowych wzrasta z biegiem lat z powodu degradacji, starzenia się spoiwa, powstałych pęknięć, drgań i działań czynników zewnętrznych. Azbest staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do jakiegokolwiek uszkodzenia wyrobów zawierających azbest (łamanie, kruszenie). Zagrożenie ze strony azbestu jest przez ludzi bagatelizowane ze względu na mikroskopijną wielkość włókien oraz długotrwałą i utajony rozwój choroby. Tymczasem z powodu chorób wywołanych azbestem umiera rocznie na świecie ponad 100 tysięcy osób!

W Raciborzu zgodnie z inwentaryzacją znajduje się jeszcze 46040 m² wyrobów zawierających azbest. Wszystkie wyroby azbestowe muszą być usunięte do 2032 r. Sprawdź czy azbest jest w Twoim domu!

Jakiegokolwiek prace przy azbecie należy powierzyć specjalistycznej firmie posiadającej stosowne uprawnienia, przeszkoloną załogę i zaplecze techniczne. Mieszkańcom Raciborza oferujemy realną pomoc – możliwość skorzystania z dofinansowania do inwestycji związanej z usuwaniem elementów azbestowych. Dotacja sięga do 50% łącznej wartości udokumentowanych kosztów.

Więcej dowiesz się w Wydziale Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Racibórz pok. 201-203 lub zadzwoń 32 755-06-77.

OBOWIĄZEK INWENTARYZACJI

Jeśli jesteś właścicielem nieruchomości, na której występują wyroby zawierające azbest, masz ustawowy obowiązek sporządzenia, co roku „informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania”. Jeden egzemplarz stosownej informacji przekazuj Prezydentowi Miasta corocznie do 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy.

Odpady budowlane i rozbiórkowe

Odpady budowlane obejmują materiał powstający przy drobnych remontach realizowanych samodzielnie i niewymagających pozwolenia na budowę, czyli gruz betonowy, ceglany i ceramiczny, tapety, panele ściennne i podłogowe, biała armatura łazienkowa i kuchenna, stolarka okienna i drzwiowa itp. Odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z gospodarstw domowych można dostarczyć do PSZOK w ilości maksymalnie 500 kg rocznie na gospodarstwo domowe. W przypadku, gdy nie posiadasz możliwości samodzielnego przewiezienia odpadów do PSZOK, możesz skorzystać z dodatkowo płatnej usługi transportu odpadów. Jeśli spodziewasz się więcej odpadów budowlanych usuwaj je wyłącznie do wcześniej zamówionych kontenerów, które na Twoje zlecenie podstawią i odbierze firma wywozowa. Usługa będzie realizowana odpłatnie.

Odnawialne źródła energii

Energia odnawialna jest to energia uzyskiwana z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych. Odnawialne źródła energii (OZE) stanowią alternatywę dla tradycyjnych pierwotnych nieodnawialnych nośników energii (paliw kopalnych). Ich zasoby uzupełniają się w naturalnych procesach, co praktycznie pozwala traktować je jako niewyczerpalne. Energia ze źródeł odnawialnych obejmuje energię z bezpośredniego wykorzystania promieniowania słonecznego (przetwarzanego na ciepło lub energię elektryczną), wiatru, zasobów geotermalnych (z wnętrza Ziemi), wodnych, stałej biomasy, biogazu i biopaliw ciekłych. Pozyskiwanie energii z tych źródeł jest, w porównaniu do źródeł tradycyjnych (kopalnych), bardziej przyjazne środowisku naturalnemu. Wykorzystywanie OZE w znacznym stopniu zmniejsza szkodliwe oddziaływanie energetyki na środowisko naturalne, głównie poprzez ograniczenie emisji szkodliwych substancji, zwłaszcza gazów cieplarnianych. Miasto Racibórz wspiera wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Dotacje można otrzymać do montażu kolektorów słonecznych i pomp ciepła na potrzeby przygotowania ciepłej wody użytkowej. Ich wysokość dla osób fizycznych to do 4 000 zł w przypadku montażu pompy ciepła i do 5000 zł do montażu instalacji solarnej. W 2017 roku można było również pozyskać dotacje do montażu instalacji fotowoltaicznych (program pilotażowy).

2018

Styczeń

JANUAR / LEDEN / ЯНВАРЬ

fot. Sebastian Krupa

Grudzień 2017

DEZEMBER / PROSINEC / ДЕКАБРЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Luty

FEBRUAR / ÚNOR / ФЕВРАЛЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	1	2	3	4

TYDZIEŃ
WOCHE
TYDEN
НЕДЕЛЯ

PONIEDZIAŁEK
MONTAG
PONDÉLI
ПОНЕДЕЛЬНИК

WTOREK
DIENSTAG
ÚTERÝ
ВТОРНИК

ŚRODA
MITTWOCH
STŘEDA
СРЕДА

CZWARTEK
DONNERSTAG
ČTVRTEK
ЧЕТВЕРГ

PIĄTEK
FREITAG
PÁTEK
ПЯТНИЦА

SOBOTA
SAMSTAG
SOBOTA
СУББОТА

NIEDZIELA
SONNTAG
NEDĚLE
ВОСКРЕСЕНЬЕ

1

1

Nowy Rok
Mieczysława, Mieszka

2

Izydora, Makarego

3

Danuty, Genowefy

4

Anieli, Eugeniusza

5

Edwarda, Szymona

6

Święto Trzech Króli
Kacpra, Melchiora, Balthazara

7

Juliana, Lucjana

2

8

Seweryna, Teofila

9

Weroniki, Juliana

10

Jana, Wilhelma

11

Matyldy, Honoraty

12

Benedykta, Arkadiusza

13

Weroniki, Bogumiły

14

Feliksa, Hilarego

3

15

Pawła, Izydora

16

Marcelego, Włodzimierza

17

Antoniego, Roscisława

18

Piotra, Małgorzaty

19

Henryka, Mariusza

20

Fabiana, Sebastiana

21

Agnieszki, Jarosława

4

22

Anastazego, Wincentego

23

Ildefonsa, Rajmunda

24

Felicji, Tymoteusza

25

Pawła, Miłosza

26

Seweryna, Pauliny

27

Jana, Przybysława

28

Walerego, Radomira

5

29

Zdzisława, Franciszka

30

Macieja, Martyny

31

Jana, Marceliny

1

Brygidy, Ignacego

2

Marii, Mirosława

3

Błażeja, Hipolita

4

Andrzeja, Weroniki

Święta ekologiczne

- 9 stycznia Dzień Ligi Ochrony Przyrody
- 28 stycznia Światowy Tydzień Mokradeł -2 lutego
- 31 stycznia Upływa termin złożenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania

2018

Luty

FEBRUAR / ÚNOR / ФЕВРАЛЬ

fot. Sebastian Krupa

Styczeń

JANUAR / LEDEN / ЯНВАРЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

Marzec

MÄRZ / BŘEZEN / МАРТ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
26	27	28	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1

TYDZIEŃ
WOCHE
TYDEN
НЕДЕЛЯ

PONIEDZIAŁEK
MONTAG
PONDĚLÍ
ПОНЕДЕЛЬНИК

WTOREK
DIENSTAG
ÚTERÝ
ВТОРНИК

ŚRODA
MITTWOCH
STŘEDA
СРЕДА

CZWARTEK
DONNERSTAG
ČTVRTEK
ЧЕТВЕРГ

PIĄTEK
FREITAG
PÁTEK
ПЯТНИЦА

SOBOTA
SAMSTAG
SOBOTA
СУББОТА

NIEDZIELA
SONNTAG
NEDĚLE
ВОСКРЕСЕНЬЕ

5

29
Zdzisława, Franciszka

30
Macieja, Martyny

31
Jana, Marceliny

1
Brygidy, Ignacego

2
Marii, Mirosława

3
Błażeja, Hipolita

4
Andrzeja, Weroniki

6

5
Agaty, Adelajdy

6
Doroty, Tytusa

7
Ryszarda, Romualda

8
Jana, Piotra

9
Cyryla, Apolonii

10
Jacka, Scholastyki

11
Łazarza, Marii

7

12
Eulalii, Modesta

13
Grzegorza, Katarzyny

14
Walentego, Metodego

15
Faustyna, Józefa

16
Danuty, Julianny

17
Donata, Łukasza

18
Symeona, Konstancji

8

19
Konrada, Arnolda

20
Leona, Ludomiła

21
Eleonory, Feliksa

22
Marty, Małgorzaty

23
Romany, Damiana

24
Macieja, Bogusza

25
Wiktora, Cezarego

9

26
Mirosława, Aleksandra

27
Gabriela, Anastazji

28
Teofila, Makarego

1
Antoniny, Radosława

2
Heleny, Pawła

3
Tycjana, Kunegundy

4
Kazimierza, Łucji

Święta ekologiczne

- 28 stycznia -2 lutego Światowy Tydzień Mokradeł
- 2 lutego Światowy Dzień Obszarów Wodno-Błotnych
- 11 lutego Dzień Dokarmiania Zwierzyny Leśnej

2018

Marzec

MÄRZ / BŘEZEN / МАРТ

fot. Sebastian Krupa

Luty

FEBRUAR / ÚNOR / ФЕВРАЛЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	1	2	3	4

Kwiecień

APRIL / DUBEN / АПРЕЛЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24	25	26	27	28	29

TYDZIEŃ
WOCHE
TYDEN
НЕДЕЛЯ

PONIEDZIAŁEK
MONTAG
PONDĚLÍ
ПОНЕДЕЛЬНИК

WTOREK
DIENSTAG
ÚTERÝ
ВТОРНИК

ŚRODA
MITTWOCH
STŘEDA
СРЕДА

CZWARTEK
DONNERSTAG
ČTVRTEK
ЧЕТВЕРГ

PIĄTEK
FREITAG
PÁTEK
ПЯТНИЦА

SOBOTA
SAMSTAG
SOBOTA
СУББОТА

NIEDZIELA
SONNTAG
NEDĚLE
ВОСКРЕСЕНЬЕ

9	26 Miroslawa, Aleksandra	27 Gabriela, Anastazji	28 Teofila, Makarego	1 Antoniny, Radosława	2 Heleny, Pawła	3 Tycjana, Kunegundy	4 Kazimierza, Łucji
10	5 Fryderyka, Wacława	6 Róży, Wiktora	7 Pawła, Tomasza	8 Beaty, Wincentego	9 Katarzyny, Franciszki	10 Cypriana, Marcelego	11 Konstantego, Benedykta
11	12 Bernarda, Grzegorza	13 Bożeny, Krystyny	14 Leona, Matyldy	15 Ludwika, Klemensa	16 Izabeli, Hilarego	17 Patryka, Zbigniewa	18 Cyryla, Edwarda
12	19 Józefa, Bogdana	20 Eufermii, Klaudii	21 Benedykta, Lubomira	22 Bogusława, Katarzyny	23 Feliksa, Pelagii	24 Marka, Gabriela	25 Marii, Wieńczysława
13	26 Teodora, Emanuela	27 Lidii, Ernesta	28 Anieli, Sykstusa	29 Wiktora, Eustachego	30 Amelii, Jana	31 Balbiny, Gwidona	1 Wielkanoc Grażyny, Hugona

Święta ekologiczne

- 21 marca Pierwszy Dzień Wiosny
- 22 marca Dzień Ochrony Morza Bałtyckiego
- 22 marca Światowy Dzień Wody
- 23 marca Światowy Dzień Meteorologii

2018

Kwiecień

APRIL / DUBEN / АПРЕЛЬ

fot. Sebastian Krupa

Marzec

MÄRZ / BŘEZEN / МАРТ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
26	27	28	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1

Maj

MAI / KVĚTEN / МАЙ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
30	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

TYDZIEŃ
WOCHE
TYDEN
НЕДЕЛЯ

13

14

15

16

17

PONIEDZIAŁEK
MONTAG
PONDĚLÍ
ПОНЕДЕЛЬНИК

26

Teodora, Emanuela

2

Poniedziałek Wielkanocny
Franciszka, Władysława

9

Marii, Marcelego

16

Julii, Benedykta

23/30

Jerzego, Wojciecha /
Mariana, Katarzyny

WTOREK
DIENSTAG
ÚTERÝ
ВТОРНИК

27

Lidii, Ernesta

3

Ryszarda, Pankracego

10

Michała, Makarego

17

Roberta, Patrycego

24

Grzegorza, Aleksandra

ŚRODA
MITTWOCH
STŘEDA
СРЕДА

28

Anieli, Sykstusa

4

Izydora, Wacława

11

Filipa, Leona

18

Bogusławy, Bogumiły

25

Jarosława, Marka

CZWARTEK
DONNERSTAG
ČTVRTEK
ЧЕТВЕРГ

29

Wiktora, Eustachego

5

Ireny, Wincentego

12

Juliusza, Wiktora

19

Adolfa, Tymona

26

Marii, Marcelego

PIĄTEK
FREITAG
PÁTEK
ПЯТНИЦА

30

Amelii, Jana

6

Celestyna, Wilhelma

13

Przemysława,
Hermenegildy

20

Czesława, Agnieszki

27

Zyty, Teofila

SOBOTA
SAMSTAG
SOBOTA
СУББОТА

31

Balbiny, Gwidona

7

Donata, Rufina

14

Waleriana, Justyny

21

Feliksa, Anzelma

28

Pawła, Walerii

NIEDZIELA
SONNTAG
NEDĚLE
ВОСКРЕСЕНЬЕ

1

Wielkanoc
Grażyny, Hugona

8

Dionizego, Januarego

15

Anastazji, Bazylego

22

Leona, Łukasza

29

Piotra, Pawła

Święta ekologiczne

- 1 kwietnia Międzynarodowy Dzień Ptaków
- 1-7 kwietnia Tydzień Czystości Wód
- 5 kwietnia Dzień Leśnika i Drzewiarza
- 7 kwietnia Światowy Dzień Zdrowia

- 22 kwietnia Dzień Ziemi
- 25 kwietnia Międzynarodowy Dzień Świadomości Zagrożenia Hałasem

2018

Maj

MAI / KVĚTEN / МАЙ

fot. Sebastian Krupa

Kwiecień

APRIL / DUBEN / АПРЕЛЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24	25	26	27	28	29

Czerwiec

JUNI / ČERVEN / ИЮНЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

TYDZIEŃ
WOCHE
TYDEN
НЕДЕЛЯ

PONIEDZIAŁEK
MONTAG
PONDĚLÍ
ПОНЕДЕЛЬНИК

WTOREK
DIENSTAG
ÚTERÝ
ВТОРНИК

ŚRODA
MITTWOCH
STŘEDA
СРЕДА

CZWARTEK
DONNERSTAG
ČTVRTEK
ЧЕТВЕРГ

PIĄTEK
FREITAG
PÁTEK
ПЯТНИЦА

SOBOTA
SAMSTAG
SOBOTA
СУББОТА

NIEDZIELA
SONNTAG
NEDĚLE
ВОСКРЕСЕНЬЕ

18

30

Mariana, Katarzyny

1

Święto Pracy
Józefa, Filipa

2

Zygmunta, Anatola

3

Święto Konstytucji 3 Maja
Marii, Aleksandra

4

Moniki, Floriana

5

Ireny, Waldemara

6

Jana, Judyty

19

7

Gizeli, Ludmiły

8

Stanisława, Dezyderii

9

Bożydara, Grzegorza

10

Izydora, Antoniny

11

Franciszka, Jakuba

12

Dominika, Pankracego

13

Roberta, Serwacego

20

14

Bonifacego, Dobiesława

15

Zofii, Jana

16

Andrzeja, Wenczysława

17

Sławomira, Weroniki

18

Feliksa, Aleksandry

19

Piotra, Mikołaja

20

Zielone Świątki
Bernarda, Bazylego

21

21

Wiktora, Tymoteusza

22

Heleny, Julii

23

Iwony, Dezyderego

24

Joanny, Zuzanny

25

Grzegorza, Urbana

26

Filipa, Pauliny

27

Jana, Juliusza

22

28

Augustyna, Jaromira

29

Teodozji, Magdaleny

30

Feliksa, Ferdynanda

31

Boże Ciało
Anieli, Petroneli

1

Jakuba, Konrada

2

Marianny, Erazma

3

Leszka, Kłotyldy

Święta ekologiczne

- 12 maja Światowy Dzień Ptaków Wędrownych
- 20 maja Zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego
- 22 maja Dzień Praw Zwierząt
- 22 maja Międzynarodowy Dzień Różnorodności Biologicznej

- 24 maja Europejski Dzień Parków Narodowych
- 25 maja Zakończenie konkursu „Zbieramy butelki plastikowe” (dla oddziałów)
- 31 maja Zakończenie konkursów: „Zbieramy nakrętki plastikowe” i „Chroń las – zbieraj makulaturę”

2018

Czerwiec

JUNI / ČERVEN / ИЮНЬ

fot. Sebastian Krupa

Maj

MAI / KVĚTEN / МАЙ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
30	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

Lipiec

JULI / ČERVENEC / ИЮЛЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24/31	25	26	27	28	29

TYDZIEŃ
WOCHE
TYDEN
НЕДЕЛЯ

22

PONIEDZIAŁEK
MONTAG
PONDĚLÍ
ПОНЕДЕЛЬНИК

28

Augustyna, Jaromira

WTOREK
DIENSTAG
ÚTERÝ
ВТОРНИК

29

Teodozji, Magdaleny

ŚRODA
MITTWOCH
STŘEDA
СРЕДА

30

Feliksa, Ferdynanda

CZWARTEK
DONNERSTAG
ČTVRTEK
ЧЕТВЕРГ

31

Boże Ciało
Anieli, Petroneli

PIĄTEK
FREITAG
PÁTEK
ПЯТНИЦА

1

Jakuba, Konrada

SOBOTA
SAMSTAG
SOBOTA
СУББОТА

2

Marianny, Erazma

NIEDZIELA
SONNTAG
NEDĚLE
ВОСКРЕСЕНЬЕ

3

Leszka, Klotyldy

23

4

Karola, Franciszka

5

Walerii, Bonifacego

6

Pauliny, Laury

7

Roberta, Wiesława

8

Maksyma, Medarda

9

Pelagii, Felicjana

10

Bogumiła, Małgorzaty

24

11

Barbary, Feliksa

12

Janiny, Onufrego

13

Lucjana, Antoniego

14

Bazylego, Walerego

15

Wita, Jolanty

16

Aliny, Justyny

17

Laury, Adolfa

25

18

Marka, Elżbiety

19

Gerwazego, Protazego

20

Bogny, Florentyny

21

Alicji, Alojzego

22

Pauliny, Flawiusza

23

Wandy, Zenona

24

Jana, Danuty

26

25

Łucji, Wilhelma

26

Jana, Pawła

27

Maryli, Władysława

28

Leona, Ireneusza

29

Piotra, Pawła

30

Emilii, Lucyny

1

Haliny, Mariana

Święta ekologiczne

- 1-7 czerwca Dni Lasu i Zadrzewień
- 5 czerwca Światowy Dzień Ochrony Środowiska Naturalnego
- 21 czerwca Pierwszy Dzień Lata
- 27 czerwca Światowy Dzień Rybołówstwa

2018

Lipiec

JULI / ČERVENEC / ИЮЛЬ

fot. Sebastian Krupa

Czerwiec

JUNI / ČERVEN / ИЮНЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

Sierpień

AUGUST / SRPEN / АВГУСТ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

TYDZIEŃ WOCHE TYDEN НЕДЕЛЯ	PONIEDZIAŁEK MONTAG PONDĚLÍ ПОНЕДЕЛЬНИК	WTOREK DIENSTAG ÚTERÝ ВТОРНИК	ŚRODA MITTWOCH STŘEDA СРЕДА	CZWARTEK DONNERSTAG ČTVRTEK ЧЕТВЕРГ	PIĄTEK FREITAG PÁTEK ПЯТНИЦА	SOBOTA SAMSTAG SOBOTA СУББОТА	NIEDZIELA SONNTAG NEDĚLE ВОСКРЕСЕНЬЕ
26	25 Łucji, Wilhelma	26 Jana, Pawła	27 Maryli, Władysława	28 Leona, Ireneusza	29 Piotra, Pawła	30 Emilii, Lucyny	1 Haliny, Mariana
27	2 Marii, Urbana	3 Liliany, Rozalii	4 Innocentego, Teodora	5 Karoliny, Antoniego	6 Dominiki, Łucji	7 Cyryla, Metodego	8 Elżbiety, Prokopa
28	9 Weroniki, Zenona	10 Filipa, Amelii	11 Olgi, Pelagii	12 Jana, Gwalberta	13 Ernesta, Małgorzaty	14 Marceliny, Bonawentury	15 Henryka, Włodzimierza
29	16 Marii, Benedykta	17 Bogdana, Aleksego	18 Kamila, Szymona	19 Wincentego, Wodzisława	20 Czesława, Hieronima	21 Daniela, Andrzeja	22 Magdaleny, Bolesława
30	23/30 Bogny, Apolinarego / Julity, Ludmily	24/31 Kingi, Krystyny / Ignacego, Heleny	25 Jakuba, Krzysztofa	26 Anny, Mirosława	27 Julii, Natalii	28 Wiktora, Innocentego	29 Olafa, Marty

2018

Sierpień

AUGUST / SRPEN / АВГУСТ

fot. Sebastian Krupa

Lipiec

JULI / ČERVENEC / ИЮЛЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24/31	25	26	27	28	29

Wrzesień

SEPTEMBER / ZÁŘÍ / СЕНТЯБРЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

TYDZIEŃ
WOCHE
TYDEN
НЕДЕЛЯ

PONIEDZIAŁEK
MONTAG
PONDĚLÍ
ПОНЕДЕЛЬНИК

WTOREK
DIENSTAG
ÚTERÝ
ВТОРНИК

ŚRODA
MITTWOCH
STŘEDA
СРЕДА

CZWARTEK
DONNERSTAG
ČTVRTEK
ЧЕТВЕРГ

PIĄTEK
FREITAG
PÁTEK
ПЯТНИЦА

SOBOTA
SAMSTAG
SOBOTA
СУББОТА

NIEDZIELA
SONNTAG
NEDĚLE
ВОСКРЕСЕНЬЕ

31

30
Julity, Ludmily

31
Ignacego, Heleny

1
Piotra, Justyny

2
Gustawa, Alfonsa

3
Lidii, Augusta

4
Dominika, Protazego

5
Marii, Stanisławy

32

6
Sławy, Jakuba

7
Doroty, Kajetana

8
Emila, Cyryła

9
Romana, Romualda

10
Borysa, Wawrzyńca

11
Zuzanny, Filomeny

12
Klary, Hilarego

33

13
Diany, Hipolita

14
Alfreda, Euzebiusza

15
Wniebowzięcie NMP
Marii, Napoleona

16
Rocha, Joachima

17
Jacka, Mirona

18
Heleny, Bronisławy

19
Bolsława, Juliana

34

20
Bernarda, Sobiesława

21
Joanny, Franciszki

22
Cezarego, Tymoteusza

23
Filipa, Apolinarego

24
Jerzego, Bartłomieja

25
Luizy, Ludwika

26
Marii, Zefiry

35

27
Józefa, Moniki

28
Patrycji, Augustyna

29
Sabiny, Jana

30
Róży, Szczésnego

31
Bogdana, Rajmunda

1
Bronisława, Idziego

2
Stefana, Juliana

2018

Wrzesień

SEPTEMBER / ZÁŘÍ / СЕНТЯБРЬ

fot. Sebastian Krupa

Sierpień

AUGUST / SRPEN / АВГУСТ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

Październik

OKTOBER / ŘÍJEN / ОКТЯБРЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

TYDZIEŃ
WOCHE
TYDEN
НЕДЕЛЯ

35

PONIEDZIAŁEK
MONTAG
PONDÉLI
ПОНЕДЕЛЬНИК

27

Józefa, Moniki

WTOREK
DIENSTAG
ÚTERÝ
ВТОРНИК

28

Patrycji, Augustyna

ŚRODA
MITTWOCH
STŘEDA
СРЕДА

29

Beaty, Sabiny

CZWARTEK
DONNERSTAG
ČTVRTEK
ЧЕТВЕРГ

30

Róży, Szczésnego

PIĄTEK
FREITAG
PÁTEK
ПЯТНИЦА

31

Bogdana, Rajmunda

SOBOTA
SAMSTAG
SOBOTA
СУББОТА

1

Bronisława, Idziego

NIEDZIELA
SONNTAG
NEDÉLE
ВОСКРЕСЕНЬЕ

2

Stefana, Juliana

36

3

Izabeli, Szymona

4

Rozalii, Liliany

5

Doroty, Wawrzyńca

6

Beaty, Eugeniusza

7

Reginy, Melchiora

8

Marii, Adrianny

9

Sergiusza, Piotra

37

10

Łukasza, Mikołaja

11

Jacka, Dagny

12

Gwidona, Marii

13

Eugenii, Aureliusza

14

Bernarda, Roksany

15

Albina, Nikodema

16

Edyty, Kornela

38

17

Franciszka, Hildegardy

18

Stefanii, Irmy

19

Januarego, Konstancji

20

Eustachego, Filipiny

21

Jonasza, Mateusza

22

Tomasza, Maurycego

23

Tekli, Bogusława

39

24

Gerarda, Teodora

25

Aurelii, Kleofasa

26

Justyny, Cypriana

27

Damiana, Amadeusza

28

Luby, Wacława

29

Michała, Michaliny

30

Honoriusza, Wery

Święta ekologiczne

- 15-17 września Sprzątanie Świata
- 16 września Międzynarodowy Dzień Ochrony Warstwy Ozonowej
- 16 września Zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego
- 16-22 września Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu

- 19 września Dzień Dzikiej Fauny, Flory i Naturalnych Siedlisk
- 22 września Europejski Dzień bez Samochodu
- 23 września Pierwszy Dzień Jesieni
- 28 września Dzień Morza

2018

Październik

OKTOBER / ŘÍJEN / ОКТЯБРЬ

fot. Sebastian Krupa

Wrzesień

SEPTEMBER / ZÁŘÍ / СЕНТЯБРЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Listopad

NOVEMBER / LISTOPAD / НОЯБРЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2

TYDZIEŃ
WOCHE
TYDEN
НЕДЕЛЯ

40

41

42

43

44

PONIEDZIAŁEK
MONTAG
PONDĚLÍ
ПОНЕДЕЛЬНИК

1

Danuty, Remigiusza

8

Pelagii, Brygidy

15

Teresy, Jadwigi

22

Filipa, Kordulii

29

Euzebii, Narcyza

WTOREK
DIENSTAG
ÚTERÝ
ВТОРНИК

2

Teofila, Dionizego

9

Ludwika, Dionizego

16

Gawła, Ambrożego

23

Teodora, Seweryna

30

Zenobii, Przemysława

ŚRODA
MITTWOCH
STŘEDA
СРЕДА

3

Teresy, Gerarda

10

Pauliny, Franciszka

17

Wiktora, Małgorzaty

24

Rafała, Marcina

31

Urbana, Augusta

CZWARTEK
DONNERSTAG
ČTVRTEK
ЧЕТВЕРГ

4

Rozalii, Franciszka

11

Emila, Aldony

18

Juliana, Łukasza

25

Kryspina, Ingi

1

Wszystkich Świętych
Seweryna, Wiktoryny

PIĄTEK
FREITAG
PÁTEK
ПЯТНИЦА

5

Apolinarego, Placyda

12

Eustachego, Maksymiliana

19

Piotra, Ziemowita

26

Lucjana, Ewarysta

2

Bohdana, Bozydara

SOBOTA
SAMSTAG
SOBOTA
СУББОТА

6

Artura, Brunona

13

Teofila, Edwarda

20

Ireny, Kleopatry

27

Iwony, Sabiny

3

Sylwii, Huberta

NIEDZIELA
SONNTAG
NEDĚLE
ВОСКРЕСЕНЬЕ

7

Marii, Marka

14

Bernarda, Fortunaty

21

Urszuli, Hilarego

28

Szymona, Tadeusza

4

Karola, Olgierda

Święta ekologiczne

- 1 października Światowy Dzień Ptaków
- 2 października Światowy Dzień Zwierząt Hodowlanych
- 3 października Światowy Dzień Siedlisk

- 4-11 października Światowy Tydzień Zwierząt
- 18 października Światowy Dzień Monitoringu Wód
- 25 października Dzień Ustawy o Ochronie Zwierząt

2018

Listopad

NOVEMBER / LISTOPAD / НОЯБРЬ

fot. Sebastian Krupa

Październik

OKTOBER / ŘÍJEN / ОКТЯБРЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

Grudzień

DEZEMBER / PROSINEC / ДЕКАБРЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24/31	25	26	27	28	29	30

TYDZIEŃ
WOCHE
TYDEN
НЕДЕЛЯ

PONIEDZIAŁEK
MONTAG
PONDĚLÍ
ПОНЕДЕЛЬНИК

WTOREK
DIENSTAG
ÚTERÝ
ВТОРНИК

ŚRODA
MITTWOCH
STŘEDA
СРЕДА

CZWARTEK
DONNERSTAG
ČTVRTEK
ЧЕТВЕРГ

PIĄTEK
FREITAG
PÁTEK
ПЯТНИЦА

SOBOTA
SAMSTAG
SOBOTA
СУББОТА

NIEDZIELA
SONNTAG
NEDĚLE
ВОСКРЕСЕНЬЕ

44	29 Euzebij, Narcyza	30 Zenobii, Przemysława	31 Urbana, Augusta	1 Wszystkich Świętych Seweryna, Wiktoryny	2 Bohdana, Bozydara	3 Sylwii, Huberta	4 Karola, Olgierda
45	5 Elżbiety, Sławomira	6 Feliksa, Leonarda	7 Antoniego, Ernesta	8 Sewera, Gotfryda	9 Ursyna, Teodora	10 Andrzeja, Ludomira	11 Święto Niepodległości Bartłomieja, Marcina
46	12 Renaty, Witolda	13 Mikołaja, Stanisława	14 Serafina, Rogera	15 Alberta, Leopolda	16 Gertrudy, Edmunda	17 Salomei, Grzegorza	18 Romana, Anieli
47	19 Elżbiety, Seweryna	20 Feliksa, Anatola	21 Janusza, Konrada	22 Marka, Cecylii	23 Klemensa, Amelii	24 Flory, Jana	25 Erazma, Katarzyny
48	26 Sylwestra, Konrada	27 Waleriana, Maksymiliana	28 Grzegorza, Zdzisława	29 Błażeja, Saturnina	30 Andrzeja, Konstantego	1 Natalii, Elżgusza	2 Balbiny, Pauliny

Święta ekologiczne

25 listopada Dzień Bez Futra

2018

Grudzień

DEZEMBER / PROSINEC / ДЕКАБРЬ

fot. Sebastian Krupa

Listopad

NOVEMBER / LISTOPAD / НОЯБРЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2

Styczeń 2019

JANUAR / LEDEN / ЯНВАРЬ

PON	WT	ŚR	CZW	PT	SB	NDZ
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

TYDZIEŃ
WOCHE
TYDEN
НЕДЕЛЯ

PONIEDZIAŁEK
MONTAG
PONDÉLI
ПОНЕДЕЛЬНИК

WTOREK
DIENSTAG
ÚTERÝ
ВТОРНИК

ŚRODA
MITTWOCH
STŘEDA
СРЕДА

CZWARTEK
DONNERSTAG
ČTVRTEK
ЧЕТВЕРГ

PIĄTEK
FREITAG
PÁTEK
ПЯТНИЦА

SOBOTA
SAMSTAG
SOBOTA
СУББОТА

NIEDZIELA
SONNTAG
NEDĚLE
ВОСКРЕСЕНЬЕ

48

26

Sylwestra, Konrada

27

Waleriana, Maksymiliana

28

Grzegorza, Zdzisława

29

Błażeja, Saturnina

30

Andrzeja, Konstantego

1

Natalii, Eligiusza

2

Balbiny, Pauliny

49

3

Franciszka, Ksawerego

4

Barbary, Piotra

5

Kryspina, Saby

6

Mikołaja, Emiliana

7

Marcina, Ambrożego

8

Marii, Wirgiliusz

9

Wiesława, Leokadii

50

10

Julii, Daniela

11

Damazego, Waldemara

12

Adelajdy, Aleksandra

13

Łucji, Otylii

14

Alfreda, Izydora

15

Celiny, Waleriana

16

Euzebiusza, Zdzisławy

51

17

Olimpii, Łazarza

18

Gracjana, Bogusława

19

Urbana, Dariusza

20

Bogumiła, Dominika

21

Tomasza, Tomisława

22

Zenona, Honoraty

23

Wiktorii, Sławomiry

52

24/31

Wigilia
Adama, Ewy /
Sylwestra, Sebastiana

25

Boże Narodzenie
Eugenii, Anastazji

26

Szczepana, Dionizego

27

Kosmy, Damiana

28

Cezarego, Teofila

29

Dawida, Tomasza

30

Eugeniusza, Sabiny

Święta ekologiczne

- 22 grudnia Pierwszy Dzień Zimy
- 22 grudnia Zakończenie konkursów: „Chomikuj baterie” i „Zbieramy butelki plastikowe” (dla jednostek)
- 29 grudnia Międzynarodowy Dzień Różnorodności Biologicznej (ONZ)

Ochrona powietrza

OGRANICZANIE NISKIEJ EMISJI W MIEŚCIE RACIBÓRZ

Miasto Racibórz od wielu lat walczy z problemem niskiej emisji. Na chwilę obecną najszybszym i najbardziej efektywnym sposobem ograniczenia niskiej emisji jest termomodernizacja oraz wymiana technologii grzewczych na bardziej efektywne energetycznie i ekologiczne.

Żeby zachęcić i zmotywować mieszkańców do działań w tym kierunku Miasto od 1998 r. udziela dotacji do likwidacji nieekologicznych źródeł ciepła – starych kotłów węglowych i pieców kaflowych.

Każda osoba, zarówno fizyczna jak i prawna, przedsiębiorca czy wspólnota mieszkaniowa, która likwiduje na terenie Miasta Racibórz stare źródło ciepła opalane paliwem stałym, może uzyskać dofinansowanie do montażu nowego ekologicznego źródła. **Wysokość dotacji to od 3 000 zł do 12 000 zł**, w zależności od podejmowanych działań.

Nowym działaniem jest system dotacji do termomodernizacji budynków jednorodzinnych. Warunkiem uzyskania dotacji, jest aby efekt realizacji termomodernizacji w postaci obliczeniowej redukcji zużycia energii do celów grzewczych był nie niższy niż 25%. **Wysokość dotacji to do 12 000 zł**.

Jeśli chcesz skorzystać z dotacji zgłoś się do Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Racibórz ul. Króla Stefana Batorego 6, pok. 203 lub zadzwoń tel. 32 75-50-768

Szczegółowe regulaminy udzielania dotacji oraz druki wniosków można znaleźć na stronie internetowej www.bipraciborz.pl.

CZY WALKA Z NISKĄ EMISJĄ MUSI WIAZAĆ SIĘ Z KONIECZNOŚCIĄ REZYGNACJI Z WĘGLA?

Wprawdzie likwidacja ogrzewania węglowego na rzecz ogrzewania gazowego, elektrycznego lub włączenia do sieci ciepłej jest najlepszym rozwiązaniem, jednak na wielkość emisji wpływa wiele czynników. Oprócz rodzaju źródła znaczenie ma jego konstrukcja i sprawność – im mniejsza sprawność tym większa ilość spalonego paliwa – stare piece mają sprawność najczęściej nie przekraczającą 50%, nowoczesne kotły z automatycznym podawaniem paliwa 85%.

Równie istotne jest paliwo. Wskazane jest kupowanie paliwa dobrej jakości (węgiel, ekogroszek) bezpośrednio u producenta lub w sieci autoryzowanych dostawców. Muł i miał węglowy to produkty o wysokiej zawartości siarki, chloru czy popiołu. W wielu krajach węgiel tego typu jest traktowany jako odpad i nie jest sprzedawany, właśnie ze względu na jego negatywny wpływ na jakość powietrza.

Zużycie paliwa zależy od zapotrzebowania na ciepło, dlatego warto pomyśleć również o dociepleniu budynku, czy po prostu o doszczelnieniu okien i drzwi. Bardzo istotny jest sposób prowadzenia procesu spalania, jego nadzorowanie, zapewnienie właściwej ilości tlenu.

Warto pamiętać również o przewodach kominowych – przewody dymowe i spalinowe od palenisk opalanych paliwem stałym należy czyścić co najmniej raz na 3 miesiące, od palenisk opalanych paliwem płynnym i gazowym – co najmniej raz na 6 miesięcy, a przewody wentylacyjne – co najmniej raz w roku.

OGRANICZANIE NISKIEJ EMISJI W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM – „UCHWAŁA ANTYSMOGOWA”

1 września 2017 r. weszła w życie „uchwała antysmogowa”, a dokładniej: Sejmik Województwa Śląskiego dnia 7 kwietnia 2017r. przyjął uchwałę Nr V/36/1/2017 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji.

Ograniczenia dotyczą przede wszystkim zakazu stosowania (w kotłach, piecach i kominkach):

- ✓ węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z tego węgla,
- ✓ mułów i flotokonzentratów węglowych oraz paliw stałych produkowanych z ich wykorzystaniem,
- ✓ paliw stałych produkowanych z węgla kamiennego, w których zawartość frakcji < 3 mm jest większa niż 15%
- ✓ drewna biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20% (taką wilgotność osiąga drewno poprzez jego sezonowanie przez okres około dwóch lat).

Od 1 września 2017r. nie wolno też montować, kotłów na paliwa stałe, które nie spełniają standardu emisyjnego zgodnego z 5 klasą pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012, a także pieców i kominków nie spełniających wymagań w zakresie minimalnych poziomów sezonowej efektywności energetycznej i norm emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określonych w Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1185 w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Uchwała nakazuje również wymianę dotychczas używanych urządzeń grzewczych tj. kotłów lub pieców. Jeżeli kocioł lub piec, który użytkujesz po 1 września 2017r. ma:

- ✓ więcej niż 10 lat lub nie posiada tabliczki znamionowej, obowiązek taki wchodzi z dniem 1 stycznia 2022,
- ✓ od 5 do 10 lat możesz nim się ogrzewać do dnia 1 stycznia 2024,
- ✓ kotły, które mają mniej niż 5 lat muszą być wymienione do 1 stycznia 2026 roku.

Kotły spełniające wymagania 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012 mogą być użytkowane do 1 stycznia 2028 roku.

W przypadku nie przestrzegania przepisów zawartych w uchwale antysmogowej, zgodnie z art. 334 Prawa ochrony środowiska: „Kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów, określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 96, podlega karze grzywny.” Zgodnie z art. 24 Kodeksu wykroczeń grzywna wynosi od 20 zł do 5000 zł, przy czym w postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w wysokości do 500 zł, a jeżeli czyn wyczerpuje znamiona wykroczeń określonych w dwóch lub więcej przepisach ustawy 1000 zł (art. 96 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia).

JAKOŚĆ POWIETRZA – GDZIE ZNALEŹĆ INFORMACJE O STANIE POWIETRZA?

Informacje o jakości powietrza w województwie śląskim na bieżąco podawane są na stronie Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach www.katowice.wios.gov.pl w zakładce **Śląski Monitoring Powietrza**. Dane pochodzą z 18 automatycznych stacji monitoringu powietrza oraz z prowadzonych pomiarów manualnych i pasywnych. Na stronie Inspektoratu znajduje się też zakładka **System Prognoz Jakości Powietrza**, w której podawane są informacje o przewidywanej jakości powietrza na kolejną dobę. Komunikaty ekologiczne pojawiają się codziennie o godz. 19²⁰ na antenie TVP Katowice. Informacje te można znaleźć również na stronie www.raciborz.pl w zakładce Ekologia.

Drzewa i krzewy. Wycinka i pielęgnacja.

Usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia, ale zdarzają się wyjątki...

Zezwolenie nie jest wymagane na usunięcie:

- 1) krzewu albo krzewów rosnących w skupisku, o powierzchni do 25 m²;
- 2) krzewów na terenach pokrytych roślinnością pełniącą funkcję ozdobną, urządzoną pod względem rozmieszczenia i doboru gatunków posadzonych roślin, z wyłączeniem krzewów w pasie drogowym drogi publicznej, na terenie nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków oraz na terenach zieleni;
- 3) drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza:
 - a) 80 cm – w przypadku topoli, wierzb, klonu jesionolistnego oraz klonu srebrzystego,

- b) 65 cm – w przypadku kasztanowca zwyczajnego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego,
 - c) 50 cm – w przypadku pozostałych gatunków drzew;
- 4) drzew lub krzewów, które rosną na nieruchomościach stanowiących własność osób fizycznych i są usuwane na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Należy jednak pamiętać, że właściciel nieruchomości jest obowiązany dokonać zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa, jeżeli obwód pnia drzewa mierzonego na wysokości 5 cm przekracza:
 - a) 80 cm – w przypadku topoli, wierzb, klonu jesionolistnego oraz klonu srebrzystego;
 - b) 65 cm – w przypadku kasztanowca zwyczajnego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego;
 - c) 50 cm – w przypadku pozostałych gatunków drzew.

Zgłoszenie powinno zawierać: imię i nazwisko wnioskodawcy, oznaczenie nieruchomości, z której drzewo ma być usunięte, oraz rysunek albo mapkę określającą usytuowanie drzewa na nieruchomości.

- 5) drzew lub krzewów usuwanych w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego;
- 6) drzew lub krzewów na plantacjach lub w lasach w rozumieniu ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach;
- 7) drzew lub krzewów owocowych, z wyłączeniem rosnących na terenie nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków lub na terenach zieleni;
- 8) drzew lub krzewów usuwanych w związku z funkcjonowaniem ogrodów botanicznych lub zoologicznych;
- 9) drzew lub krzewów usuwanych na podstawie decyzji właściwego organu z obszarów położonych między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, z wału przeciwpowodziowego i terenu w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału;
- 10) drzew lub krzewów, które utrudniają widoczność sygnalizatorów i pociągów, a także utrudniają eksploatację urządzeń kolejowych albo powodują tworzenie na torowiskach zasp śnieżnych, usuwanych na podstawie decyzji właściwego organu;
- 11) drzew lub krzewów stanowiących przeszkody lotnicze, usuwanych na podstawie decyzji właściwego organu;
- 12) drzew lub krzewów usuwanych na podstawie decyzji właściwego organu ze względu na potrzeby związane z utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych szczegółowych;
- 13) drzew lub krzewów usuwanych z obszaru parku narodowego lub rezerwatu przyrody nieobjętego ochroną krajobrazową;
- 14) drzew lub krzewów usuwanych w ramach zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych parku narodowego lub rezerwatu przyrody, planu ochrony parku krajobrazowego, albo planu zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszaru Natura 2000;
- 15) prowadzenia akcji ratowniczej przez jednostki ochrony przeciwpożarowej lub inne właściwe służby ustawowo powołane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia życia lub zdrowia;
- 16) drzew lub krzewów stanowiących złomy lub wywroty usuwanych przez:
 - a) jednostki ochrony przeciwpożarowej, jednostki Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, właścicieli urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 Kodeksu cywilnego, zarządców dróg, zarządców infrastruktury kolejowej, gminne lub powiatowe jednostki oczyszczania lub inne podmioty działające w tym zakresie na zlecenie gminy lub powiatu,
 - b) inne podmioty lub osoby, po przeprowadzeniu oględzin przez organ właściwy do wydania zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu, potwierdzających, że drzewa lub krzewy stanowią złom lub wywrot;
- 17) drzew lub krzewów należących do gatunków obcych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 120 ust. 2f.

Zezwolenia wydawane są na wniosek:

- 1) właściciela działki,
- 2) posiadacza działki – za zgodą jej właściciela,
- 3) właściciela urządzeń służących do doprowadzenia lub odprowadzenia wody, pary, gazu lub prądu elektrycznego jeżeli drzewa lub krzewy zagrażają funkcjonowaniu tych urządzeń.

Zgoda właściciela działki nie jest wymagana w przypadku wniosku złożonego przez:

- 1) spółdzielnię mieszkaniową;
- 2) wspólnotę mieszkaniową, w której właściciele lokali powierzyli zarząd nieruchomością wspólną zarządowi, zgodnie z ustawą z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2015 r. poz. 1892)
- 3) zarządcę nieruchomości będącej własnością Skarbu Państwa, oraz w przypadku wniosku złożonego przez użytkownika wieczystego lub posiadacza nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym, niebędących spółdzielnią mieszkaniową, wspólnotą mieszkaniową lub zarządcą nieruchomości będącej własnością Skarbu Państwa.

Druk wniosku można pobrać w siedzibie Urzędu Miasta Racibórz lub ze strony internetowej www.sekap.pl, zakładka URZĘDY, MIASTA, OCHRONA ŚRODOWISKA.

Cięcia pielęgnacyjne

Chcąc wykonać cięcia w koronach drzew lub krzewów nie potrzebujesz zezwolenia ale pamiętaj, że brak odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia może doprowadzić do zniszczenia drzewa lub krzewu lub uszkodzenia drzewa, za co grozi administracyjna kara pieniężna!

Zgodnie z prawem, zabiegi w obrębie korony drzewa nie mogą prowadzić do usunięcia gałęzi w wymiarze przekraczającym 30% korony, która rozwinęła się w całym okresie rozwoju drzewa, chyba że mają na celu:

1. usunięcie gałęzi obumarłych lub nadłamanych;
2. utrzymywanie uformowanego kształtu korony drzewa;
3. wykonanie specjalistycznego zabiegu w celu przywróceniu statyki drzewa.

Zabieg specjalistyczny w celu przywróceniu statyki drzewa wykonuje się na podstawie dokumentacji, w tym dokumentacji fotograficznej, wskazującej na konieczność przeprowadzenia takiego zabiegu. Dokumentację przechowuje się przez okres 5 lat od końca roku, w którym wykonano zabieg. Usunięcie gałęzi w wymiarze przekraczającym 30% korony, która rozwinęła się w całym okresie rozwoju drzewa, w celu innym niż usunięcie gałęzi obumarłych lub nadłamanych, utrzymywanie uformowanego kształtu korony drzewa lub wykonanie specjalistycznego zabiegu w celu przywróceniu statyki drzewa, stanowi uszkodzenie drzewa. Usunięcie gałęzi w wymiarze przekraczającym 50% korony, która rozwinęła się w całym okresie rozwoju drzewa, w celu innym niż wyżej określone, stanowi zniszczenie drzewa.

Niedopuszczalne jest ogławianie drzew, polegające na całkowitym usuwaniu górnych partii pnia czy konarów. Niektóre gatunki znoszą wprawdzie ogłowienie, ale drzewo jest niszczone. Podobnie niewskazane jest tzw. podkrzesywanie grubych dolnych gałęzi. Podnoszony jest środek naporu wiatru, zmieniające się strefy przyrostu pnia na grubość, co pogarsza statykę drzewa. Cięcia koron drzew i krzewów nie należy wykonywać w okresie lęgowym ptaków, jeżeli w koronach drzew i krzewów znajdują się gniazda ptasie. Zgodnie z art. 52 ustawy o ochronie przyrody okresem ochronnym ptaków jest czas pomiędzy 1 marca, a 15 października. W tym czasie obowiązuje bezwzględny zakaz niszczenia gniazd, ostoi i siedlisk, jaj oraz form młodocianych ptaków.

Najważniejsze błędy popełniane przy cięciu drzew:

1. Zbyt intensywne cięcie tzn. usunięcie powyżej 50% korony masy asymilacyjnej równoznaczne jest ze zniszczeniem drzewa. Tylko młode, drzewa są w stanie przeżyć taką redukcję. Starsze drzewa zaczynają obumierać.
2. Zdeformowanie pokroju drzew, np. przez ogłowienie, nadmierne podkrzesanie.
3. Cięcie zbyt grubych gałęzi.
4. Błędem jest także smarowanie ran po ciętych gałęziach środkami impregnacyjnymi lub tworzącymi nieprzepuszczalne warstwy. (Stosowanie innych środków jest niepotrzebne).
5. Pozostawienie ciętego drzewa bez dalszej kontroli i opieki.

Zapamiętaj!

Usunięcie drzew i krzewów bez otrzymania odpowiedniego zezwolenia oraz źle wykonane cięcia pielęgnacyjne równoznaczne są ze zniszczeniem drzew i nałożeniem kary administracyjnej.

Załącznik do Uchwały Nr XXXIII/463/2013
Rady Miasta Racibórz z dnia 30 października 2013 r.

POLITYKA ŚRODOWISKOWA GMINY RACIBÓRZ

Rada Miasta Racibórz mając na uwadze bezpieczeństwo i ochronę środowiska naturalnego miasta oraz uznając prawo mieszkańców do zdrowego życia w harmonii z naturą, zaspokajając potrzeby obecnych i przyszłych pokoleń – **uwzględniając zasadę zrównoważonego rozwoju** wyraża gotowość realizacji i ciągłego doskonalenia działań proekologicznych – zobowiązuje się do zapobiegania negatywnym zmianom w środowisku oraz potencjalnym zagrożeniom poprzez:

- Ustawiczną poprawę stanu środowiska naturalnego w wyniku:
 - Systematycznego ograniczania zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby,
 - Minimalizowania ilości odpadów i właściwego gospodarowania nimi poprzez dążenie do ich powtórnego wykorzystania i odzysku,
 - Zmniejszania uciążliwości ruchu samochodowego,
 - Utrzymywania i ochrony terenów zielonych,
 - Zachowania unikatowych zasobów przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych,
 - Ochrony i właściwego wykorzystania gruntów rolnych.
- Kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży.
- Szeroko pojętą edukację ekologiczną społeczeństwa.
- Przestrzeganie obowiązujących przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska oraz innych wymagań dotyczących Gminy przez:
 - Stwarzanie między innymi odpowiednich warunków i udogodnień do sprostania wymaganiom szczególnym,
 - Wspieranie inwestycji proekologicznych.
- Utrzymanie i doskonalenie zakresu objętego działaniami systemowymi usprawniającymi zarządzanie środowiskowe w Gminie.
- Monitorowanie stanu środowiska w mieście.
- Zapobieganie awariom i nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska oraz usuwanie ich skutków.
- Promowanie ekologicznego rolnictwa i produkcji rolnej.
- Oszczędne i racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi.
- Współpraca z sąsiednimi Gminami i innymi podmiotami w zakresie wypracowania jednolitego systemu działań na rzecz ochrony środowiska.
- Promowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców, przedsiębiorców, dostawców i podwykonawców.

Polityka ta jest jawna, skierowana do wszystkich zainteresowanych i wynika z realizacji założeń:

- **AGENDY 21** – dokumentu końcowego konferencji „Szczytu Ziemi” zorganizowanej w 1992 r. w Rio de Janeiro,
- Polityki Ekologicznej Państwa,
- Dyrektyw Unii Europejskiej, i jest zbieżna z wojewódzkim, powiatowym i gminnym Programem Ochrony Środowiska.

Przewodniczący Rady Miasta

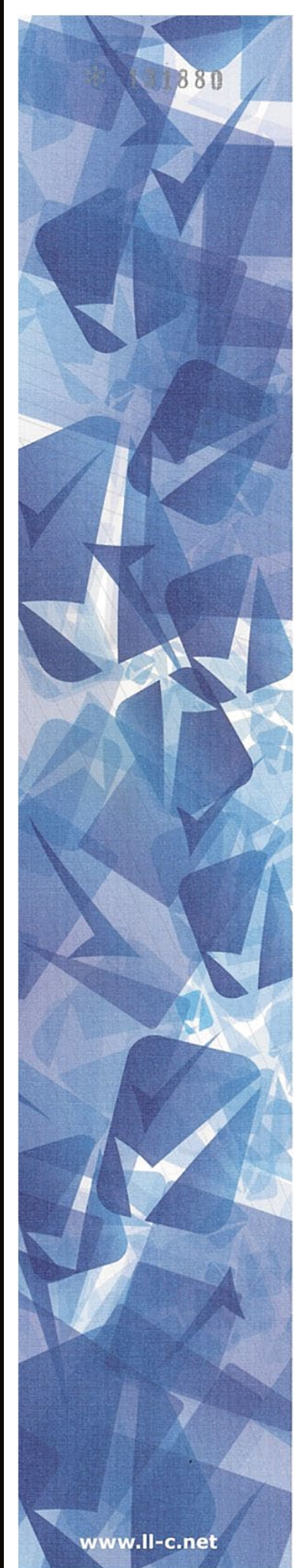
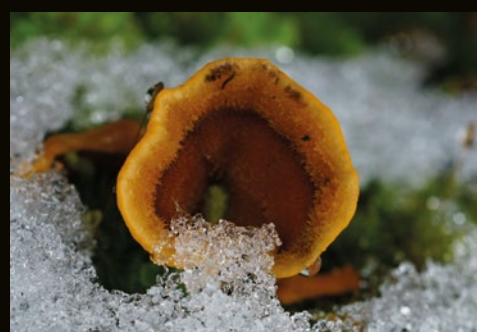
Tadeusz Wójcik

Prezydent

Miroslaw Lenk

Kalendarz 2018 ekologiczny

Autorem wszystkich 13-stu fotografii opublikowanych w niniejszym kalendarzu jest **Sebastian Tomasz Krupa**, urodzony w Raciborzu w 1973 r., członek Okręgu Śląskiego Związku Polskich Fotografów Przyrody, członek Polskiej Agencji Fotografów „FORUM” w Warszawie. S. Krupa fotografuje pejzaż oraz przyrodę Polski. Dotychczas jego fotografie publikowane były w ogólnopolskich magazynach: „FOTO”, „FOTOKURIER” oraz „FOTOGEA”. Prace S. Krupy wchodziły w skład wystaw zbiorowych w kraju (SEJM RP w Warszawie, Szczecin, Poznań, Jelenia Góra, Racibórz) i zagranicznych (RFN, Słowenia).

CERTYFIKAT NR 483475

Zaświadczamy i uznajemy, że System Zarządzania Środowiskowego w organizacji

Gmina Racibórz

Pełny wykaz jednostek objętych certyfikacją znajduje się w Załączniku do Certyfikatu

został zweryfikowany i stwierdzono, iż spełnia wymagania normy

ISO 14001:2004

do prowadzenia działalności w zakresie

**Usługi administracyjne,
usługi rekreacyjno-sportowe,
opieka nad dziećmi i edukacja,
edukacja szkolna oraz gimnazjalna.**

Niniejszy certyfikat został wydany pod numerem **483475** i jest ważny od 21 czerwca 2016 do 20 czerwca 2019.

Approved by

kod weryfikacyjny: **3413DA85-BFA**
Sprawdź ważność certyfikatu używając kodu na www.ll-c.info

LL-C (Certification) Czech Republic s.r.o. | Pobežní 620/3, 186 00 Praha 8

ZAŁĄCZNIK DO CERTYFIKATU

Nr 483475

Ważność załącznika jest zgodna z datą ważności certyfikatu.

Oddział/Lokalizacja	Zakres objęty certyfikacją
Urząd Miasta Racibórz ul. Króla Stefana Batoryego 6, Racibórz	Usługi administracyjne.
Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. ul. Adamińska 10, Racibórz	Zbieranie, segregacja i transport odpadów komunalnych. Utrzymanie zieleni miejskiej. Przenoszenie odpadów.
Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. ul. Rybnicka 145, Racibórz	Przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów.
Główny Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Zamkowa 4, Racibórz	Usługi rekreacyjno-sportowe.
Przedszkole nr 3 im. „Młoty Polki” ul. Kozłowska 27, Racibórz	Opieka nad dziećmi i edukacja.
Przedszkole nr 10 ul. Ogrodowa 21, Racibórz	Opieka nad dziećmi i edukacja.
Przedszkole nr 13 ul. Kochanowskiego 4, Racibórz	Opieka nad dziećmi i edukacja.
Przedszkole nr 15 im. Jana Brzechwy ul. Kowalska 1, Racibórz	Opieka nad dziećmi i edukacja.
Przedszkole nr 24 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnym ul. Bielecka 3, Racibórz	Opieka nad dziećmi i edukacja.

LL-C (Certification) Czech Republic s.r.o. | Pobežní 620/3, 186 00 Praha 8

Przedszkole nr 26 ul. Żółkiewskiego 24, Racibórz	Opieka nad dziećmi i edukacja.
Zespół Szkół-Przedszkole nr 2 ul. Tuwima 1, Racibórz	Opieka nad dziećmi i edukacja szkolna.
Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Powstańców Śląskich ul. Cecylii 30, Racibórz	Edukacja szkolna.
Szkoła Podstawowa nr 3 im. K.K. Baczyńskiego ul. Kpt. Serafina Piłsiewicza 16, Racibórz	Edukacja szkolna.
Szkoła Podstawowa nr 15 z Oddziałami Sportowymi im. Jana III Sobieskiego ul. Słowackiego 46, Racibórz	Edukacja szkolna.
Szkoła Podstawowa nr 18 im. Książki Raciborskich ul. Dółka 52, Racibórz	Edukacja szkolna.
Gimnazjum nr 1 im. Witkiewicza 4, Racibórz	Edukacja gimnazjalna.
Gimnazjum nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi i Sportowymi im. Ciesława Miłosza ul. Elżbiety 14, Racibórz	Edukacja gimnazjalna.
Gimnazjum nr 5 im. Jana Pawła II ul. Opawskiego 81, Racibórz	Edukacja gimnazjalna.

LL-C (Certification) Czech Republic s.r.o. | Pobežní 620/3, 186 00 Praha 8